

15.3.2022

Ministeriöt ja virastot

Turvallinen työskentely ja joustava paluu hybridityöhön

Valtakunnallinen etätyösuositus päättyi helmikuun lopussa. Poikkeustoimet työskentelytavoissamme päättyivät ja palaamme vähitellen läsnätyön ja etätyön yhdistämiseen eli niin sanottuun hybridityöhön.

Hybridityö tarkoittaa työn vuorottelua työnantajan toimitilan ja etätyön välillä, monipaikkaisesti toimien. Kukin valtion virasto ja laitos linjaa monipaikkaisen työn tekemisen raamit oman toimintansa näkökulmasta huomioiden yleiset valtiotyönantajan linjaukset. Hybridityön linjausten suunnittelun tueksi on laadittu koulutus Hybridityö valtiolla (eOppiva).

Valtiovarainministeriö on antanut ohjeen hallitusta paluusta työpaikoille sekä hyvien etätyökäytäntöjen edistämisestä ([VN/13386/2020-VM-7](#)) sekä kirjeen turvallinen työskentely ja alueelliset toimenpiteet koronaviruksen leviämisen estämiseksi ([VN/30738/2021-VM-1](#)), jotka löytyvät valtiovarainministeriön sivuilta. Alla muistutuksena pääkohdat.

1. Työnantajan vastuu

Työnantaja vastaa työpaikoille paluun ohjeistuksesta ja järjestelyistä sekä työnteossa että toimitiloissa. Lisäksi työnantajan vastuulla on järjestää työ siten, että työpaikalle palaaminen on turvallista ja riskit taudin leviämiseksi on minimoitu.

2. Työnteon tavat

Etätyön merkittävä lisääntyminen palattaessa kohti rajoitustoimenpiteistä vapaata normaalia työskentelyä on todennäköistä niissä työtehtävissä, joissa etätyön tekeminen on mahdollista. Erityistä huomiota on kiinnitettävä hybridityöskentelyn sujumiseen, koska jatkossa työtä tehdään samanaikaisesti läsnä- ja etätyönä.

Valtiolla tämän hetken säädösten ja sopimusten lähtökohtana on työpaikoilla tehtävä läsnätyö. Virasto osoittaa jokaiselle työpaikan ja henkilöstöllä on aina oikeus tulla työpaikalleen.

Etätyö tai monipaikkainen työ ei ole subjektiivinen oikeus, vaikka se tarjoaakin virkamiehelle joustoja työhyvinvoinnin ylläpitämiseksi sekä työn ja yksityiselämän yhteensovittamiseksi. Läsnätyö ei katoa ja työnantajan on tärkeä laatia työyhteisön uudet pelisäännöt yhteistoiminnassa henkilöstön kanssa, jossa huomioidaan erityisesti työyhteisön yhteisöllisyys sekä mahdollisuudet yhdessä oppimiseen, kehittymiseen sekä työtehtävien kierrättämiseen ja muihin järjestelyihin.

Etätyöstä ja monipaikkaisesta työstä tulee sopia esimiehen kanssa viraston ja laitoksen omien ohjeiden mukaan sekä työyhteisötasolla mahdollisesti laadittujen tarkentavien toimintamallien puitteissa. Työnantaja ei voi määrätä etätyöhön normaalitilanteissa eikä kokoaikainen etätyö valtion eri tehtävissä ole tarkoituksenmukaista.

Työn tekemisen tapoihin liittyviä toimintaohjeita laadittaessa virastojen ja laitosten on hyvä ottaa huomioon [valtion monipaikkaisen työn edistämisen linjaukset](#) (VM 26.5.2021) sekä siihen liittyvä [arviointikehikko](#), joka toimii työkaluna muun muassa monipaikkaisen työnteon suunnittelussa, päätöksenteossa sekä kehittämisessä.

Erilaisiin työn tekemisen tapoihin vaikuttavat muun muassa työyhteisön tehtävät ja tavoitteet, virkamiehen tehtävät ja tavoitteet sekä työyhteisön yhteisöllisyyden ylläpitäminen. Osaa työtehtäviä voidaan tehdä vain läsnätyössä ja mahdollisuudet etätyöhön ja monipaikkaiseen työskentelyyn riippuvat virkamiehen työtehtävistä. Eri työtehtäviin liittyvissä työskentelytavoissa voi tämän johdosta olla merkittäviäkin eroja.

3. Vastuut monipaikkaisessa työskentelyssä

Valtiolla työnantaja vastaa osoittamiensa työskentelytilojen turvallisesta työympäristöstä, työhyvinvoinnista sekä tietosuojasta ja tietoturvasta. Virastoissa ja laitoksissa käytetään työnantajan tarjoamia työvälineitä, järjestelmiä ja mobiiliyhteyksiä, jotka mahdollistavat eri työn tekemisen muotojen tekemisen turvallisesti.

Muualla kuin työnantajan osoittamissa työtiloissa virkamies huolehtii, että kalustus, työympäristö sekä verkkoyhteydet ovat turvallisia ja työskentely on tietosuoja- ja tietoturvaohjeiden mukaista. Työnantajan huolehtimisvelvoite sekä haitta- ja vaaratekijöiden tunnistaminen koskevat myös etätyötä. Työnantajalla on erityinen vastuu huolehtia etätyössä työturvallisuudesta ja työhyvinvoinnista ensi sijassa riittävällä ohjeistuksella, koulutuksella ja seurannalla. Työpisteen ergonomiaa parantavien ratkaisujen, työasentojen vaihtelun ja palauttavien mikrotaukojen merkitystä on hyvä ohjeistaa. Virkamiehen vastuulla on ne mahdolliset lisäkustannukset, joita hänelle syntyy työskentelystä muualla kuin työnantajan osoittamissa työtiloissa.

Etätyössä ja monipaikkaisessa työssä virkamies voi käyttää työnantajan järjestämiä työterveyshuollon palveluita. Virkamiehen on tällöin hakeuduttava

työnantajan osoittamiin palvelupisteisiin tai sähköisiin palvelukanaviin annettujen ohjeiden mukaisesti.

4. Johtaminen ja esimiestyö

Virastojen ja laitosten toiminnan vaiheittainen palaaminen kohti normaalia toimintaa edellyttää johdon ja esimiesten aktiivista toimintaa. Kun henkilöstö palaa toimitiloihin, on välttämätöntä, että työpaikan yhteisiä toimintamalleja/pelissäntöjä päivitetään vastaamaan vallitsevaa alueellista koronaepidemiatilannetta. Esimiesten tulee ennakoida myös muun muassa töiden käytännön järjestelyjä ja seurantaa. Lisäksi esimiesten on tärkeä seurata henkilöstön työilmapiiriä ja pyrkiä vahvistamaan työyhteisön yhteisöllisyyttä sekä vahvistaa vuorovaikutusta.

5. Työhyvinvointi

Työnantajan tulee tukea henkistä hyvinvointia työpaikoilla. Tämä voi tapahtua esimerkiksi hyödyntämällä työterveyshuollon palveluja, parantamalla osaamista oman työn järjestelyihin tai tukemalla ja kehittämällä esimiestyötä.

Työnantajan on huolehdittava henkilöstön mahdollisimman tasapuolisesta kohtelusta paluutilanteissa tunnistamalla kuitenkin työtehtävien erilaisuus. Työnantaja vastaa kuitenkin työn tekemisen järjestelyistä ja päättää ne työtehtävät, joissa priorisoidaan työpaikoilla tehtävää työtä ja ne työtehtävät, joissa voidaan tehdä työtä laajemmin etänä tai monipaikkaisesti.

Erilaiset työnteon tavat, paluu normaalitilanteeseen pitkän korona-ajan jälkeen sekä virkamiehen yksityiselämän tilanne voivat kuormittaa henkilöstöä. Työnantajan on pyrittävä tukemaan henkilöstöä työpaikalle paluussa ja ohjeistaa olemaan matalalla kynnyksellä yhteydessä esimieheen, työsuojeluvaltuutettuun, työterveyshuoltoon tai muihin tukea tarjoaviin tahoihin.

6. Työnantajan huolehtimisvelvoite työturvallisuudesta ja terveydestä työssä

Työturvallisuuslain 8 §:n 1 momentin mukaan työnantajalla on yleinen huolehtimisvelvoite työturvallisuudesta ja terveydestä työssä. Työnantaja on tarpeellisilla toimenpiteillä velvollinen huolehtimaan työntekijöiden turvallisuudesta. Tässä tarkoituksessa työnantajan on otettava huomioon työhön, työolosuhteisiin ja muuhun työympäristöön samoin kuin työntekijöiden henkilökohtaisiin edellytyksiin liittyvät seikat ja pyrittävä poistamaan tai vähentämään erilaisia vaaratekijöitä.

Mikäli terveysturvallisuusviranomaiset alueellisesti suosittelevat etätyötä ja työpaikkojen toimintaan vaikuttavia toimenpiteitä (mm. taukojen porrastus, suojaetäisyydet, maskien käyttö) sairaanhoitopiiriin tai kunnan alueelle, tulee niitä noudattaa kaikilla kyseisen alueen valtion työpaikoilla sellaisissa työtehtävissä, joissa se on mahdollista. Työnantajan tulee tiedottaa voimassa olevista suosituksista henkilöstölleen.

Työturvallisuuslain mukaiseen riskin arviointiin perustuen työnantajan on hyvä säilyttää tarpeellisessa laajuudessa myös työpaikan muut omat suojautumistoimenpiteet. [Kirje VN/30738/2021-VM-1](#), 24.11.2021

Työturvallisuuslain mukaista riskin arviointia on tarpeen mukaan päivitettävä siten, että voidaan varmistaa henkilöstön terveysturvallinen työskentely.

Osastopäällikkö, ylijhtaja

Juha Sarkio

Yksikönpäällikkö

Juha Madetoja